

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԵՐԵՍՈՒՆԵՒԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ ԸԱԲԱԹ 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1871

ԹԻՒ 924

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Երբ որոշեցիք քաղաքային կացութիւնը խիստ տարածաբար քննարկել մէջ կը դրանք իսկապէս ինչ որ մեր ժողովուրդը համարում էր իրարմէ իրարմէ կը մտնէր նա, իրարմէ հետ դաշնակցութեան հաստատութիւն կաշխատին. հետեւեալը ըստ երեւմանց՝ շատ չանցած Եւրոպայի երկու մեծ զօրաբանաւոր կի պիտի բաժնուի. մէջ թէ անմիջապէս պատերազմի ձեռք զարնելու համար, այլ ի պահանջել հարկին զիրենք պաշտպանելու նպատակաւ: Միայնակ Գերմանիան, որուն այսօրուան հզօր և փառաւոր կացութիւնը բնականապէս մեծ տէրութեանց նախանձը կը շարժէ և միանգամայն երկիւղ կը պատճառէ անոնց՝ քաջ ճանաչելով մասին որ Պրուսիոյ իշխանին անյաղ փառասիրութիւնը, Միացեալ Գերմանիան ևս իւր կողմանէ կը վախճայ վստի ապագային. հետեւեալ պաշտպանողական մեծամեծ պատրաստութիւններ կը ընեն և դաշնակիցներ կը փնտռեն՝ իրեն դէմ ըլլալու պատահական յարձակմանը առաջը առնելու համար:

Մեր այս ասածներէն կը տեսնուի թէ օրուան խնդիրը դաշնակցութիւնն է. զոր իւրաքանչիւր տէրութիւն ձեռք բերելու կաշխատի: Ըստ իր հոգեւորական՝ մանաւանդ յորմէ հետէ հունդարացի Լիւթերանի կողմէ մասին որ Պրուսիոյ կողմէն յաջողեց, Լիւթերանիական կողմէն, Գերմանիոյ հետ դաշնակցութիւն ընելու մեծապէս հակառէ ի փոխադարձ պաշտպանութիւն այս երկու մեծ տէրութեան օրոյցը, որոյ՝ ըստ ամենայն երեւմանց, յօժարամիտ պիտի հետեւի Իտալիան, որ իւր կողմանէ, դաշնակցութեանց մեծապէս կարօտութիւն ունի: Կը մնայ անգլիոյ Ուիլսոնի հզօր տէրութիւնը. որուն հետ Գաղղիան պիտի պարտաւորի միաբերել Նիդերլանդներ, Իսկ Լիւքսեմբուրգի մեծ տէրութեանը դաւաճել, կարծեմք թէ չեղբորութիւնը նախապատիւ պիտի համարի առայժմ, սպասելով որ քաղաքային իրաց պարագաները կատարելապէս պարզուին:

Գաղղիան իւր շնորհաստատ հասարակապետութիւնը ամրացնելու կաշխատի. և այս նպատակաւ՝ յիշեալ երկրին երեսփոխանական ժողովը միտք ունի, կը սենհ հասարակապետութեան նախադասի բարձր պաշտօնը մօտիկ թիւերին մատուցանել ցիւանս, որուն խոհեմութիւնը և քաղաքային մեծ յատկութիւնները արդէն տեսնուեցան: Եւրոպայի անկախ ժողովը՝ բաց յայտմանէ, կը խորհի իւր կազմութիւնը մշտնջենաւոր հրատարակել մինչև ցմահ հասարակապետութեան նախադասին, այնու պայմանաւ որ ամեն տարի իւր անդամաց հիւնդերորդ մասը նորոգուի: Ըստ կարգադրութիւնները՝ խոհեմութեան արդիւնք կը համարուին Գաղղիոյ նման զիւրաքանչիւր ազգի մը համար. ուստի անոր բարեկամները ոչ սակաւ պիտի ուրախանան, եթէ այս բարեկարգութեան առաջարկութիւնները շուտով ի գործ դրուին:

Գաղղիոյ լրացող հրատարակածներուն եթէ հաւատ ընծայելու ըլլամք, պիտի կարծուի թէ Գերմանիոյ և Ուիլսոնի կայսերութեանց յարաբերութիւնները թշնամական վիճակի մէջ կը դրանք և թէ դերմանական զօրադրութիւնը կը պատրաստուին: Ուիլսոնի բազմութիւնը զօրաբանակաց դէմ մարտնչելու. բայց ընդհանրապէս այս երկու մեծ, դժբաղդ և ազգական տէրութիւնները շատ սերով են իրարմէ հետ, և ապագային համար եղած զինուորական փոխադարձ նախապատրաստութիւնները՝ որք ընդհանուր խաղաղութեան ապահովութիւն կը համարուին, չեն կրնար յիշեալ կայսերութեանց բարեկամական յարաբերութիւնները աւերելու, ինչպէս որ կը ցանկայ Գաղղիան:

Պէրլինի ազգային ընդհանուր ժողովոյն մէջ զինուորական ծախուց դուրսը որոշելու վիճարտութեան

թեանց առթիւ, մօտիկ Տէրբիք նախադասը յառաջ բերու թէ ամենահարկաւոր է որ Գերմանիան 1874-ին կատարելապէս սպառազինեալ և պատրաստ ըլլայ ինչպէս որ այսօր պատրաստ է. քանզի յայտնի է թէ նոյն տարին Գաղղիան պիտի վճարէ զմնացորդը պատերազմական ծախուց: Ուստի յետ այս վճարման, զաղղիացիք պիտի աշխատին, ըստ, վրէժ պահանջել ի մէջ: Ըստ մտք խօսեցաւ նաև նոյն ժողովոյն մէջ պատերազմի տեսուչ մօտիկ Իրուն:

Իտալիոյ ազգային ընդհանուր ժողովը անցեալ շաբթու փառաւոր հանդիսի բացուեցաւ ի հռոմ, որ յետ այսօրիկ, փառաւոր Իտալիոյ թագաւորանիստ մայրաքաղաքը պիտի ըլլայ:

Ըստ բարեպաշտի առթիւ Վիլհելմը—Լիւթերանիական պատուարը պատուական դահախօսութիւն մի ըրաւ, որուն զլիւթերան մասունքը յառաջ կը բերեմք ի տես զհիւսիսին մեր ընթերցողաց:

«Ըստ մեծ գործը՝ որուն նուիրած եմք մեր բոլոր կեանքը, զօրութիւն Լիւթերան, կատարեցաւ. քանզի զինի երկար փորձութեանց և քաւութեան, Իտալիան ինքը զինքը և զհռոմ դուրս: Ըստ՝ ուր մեր ժողովուրդը, զինի դարաւոր բաժանման, առաջին անգամ հանդիսապէս միաբերեալ կը դրանուի յանձն իւր երեսփոխանաց, աստ՝ ուր կը դրանեմք զհայրենիքը մտածութեանց մերոյ, ամենայն ինչ մեծութեանց վրայօք կը խօսի. բայց միանգամայն ամենայն ինչ կը յիշենք մեզ մեր պարտքը, զոր մեր սրտին զգացած ուրախութիւնը պիտի չմոռնանք. . . »:

«Լիւթերանիական վերածնեալ, պարտիքը ազատութեան ու բարեկարգութեան մէջ փնտռել զգալունիքը զօրութեան և եկեղեցւոյն ընդ տէրութիւնն՝ հաշտութեան: Հոգեւոր իշխանութեան բացարձակ անկախութիւնը ճանաչելով և ընդունելով, կրնամք համոզուած ըլլալ թէ Իտալիոյ մայրաքաղաքը՝ հռոմ պիտի շարունակէ քահանայապետութեան խաղաղ և յարգելի աթոռը լինել. և այս կերպիւ պիտի յաջողուի ապահովելու հաւատարմաց խղճմտանքը: Մեր որոշմանց վրայօք ունեցած հաստատմանութեամբ և մեր գործողութեան ընթացից չափաւորութեամբ կարող եղանք ազգային միաբերութիւնը ի գլուխ հանելու. անց փնտ մի պատճառելու՝ օտար տէրութեանց հետ ունեցած մեր յարաբերութեանցը:

«Օրինաց ծրագրերէն՝ որ պիտի ներկայացուին ձեռնկեղեցական միաբանութեանց պայմանները կարգաբերելու համար, ազատութեան սկզբնայն համաձայն պիտի ըլլան և միայն անձնական դատաստանին և կալուածական սեպականութեան կերպին պիտի վերաբերին, առանց դպչելու կրօնական հիմնադրութեանց որք տիեզերական եկեղեցւոյն կառավարութեանը հետ մասնակցութիւն ունին:

«Իմ ամենաջերմեանք քաղաքային խաղաղութեան հաստատուն մնալն է. և բարեբաղդաբար ամենին բան մի չկայ որ վախճեն զմեզ թէ այս բարեքը պիտի կորուսանեմք. բայց և այնպէս մեր տէրութեան ցաւ մաքային և ծովային զօրաբանակաց կարգաւորութիւնը, զինուց վերանորոգութիւնը, ազգային երկրին պաշտպանութեան աշխատութիւնները, ասոնք ամենքը երկար ու խորին քննութիւններ կը պահանջեն. քանզի ապագային կրնայ անաչառ հաշի մի պահանջել ի մէջ, եթէ անհոգութիւն ընեմք: Ուստի այս կարեւոր խնդրոյն նկատմամբ իմ կառավարութիւնս կարգադրութիւններ պիտի առաջարկէ ձեզ, որոց վերայ ձեր ուշադիր քննութիւնը կը հրաւիրեմ. . . »:

Ընդգիւղ զհաճախանք իշխանին ծանր հիւանդութիւնը դժբաղդաբար տակաւին կը շարունակուի. և բժիշկները՝ որք կը ջանապատեն զՆապոլի թագաւորական Լաթերանիան, անհանդիս են անոր կացութեան վրայօք:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եզրկատոսի ազգային վեճին քննութեանը համար Կ. Պօլսոյ պատրիարքարանէն կարգեալ արժանայարգ Սասնաժողովը իւր տեղեկագիրը ամփոփ մը աւելի է որ ամենա. սրբազան Պատրիարք Հօր մատուցած ըլլալով, հաճութեամբ սրտի կը փութեմք հրատարակել զայն: Ըստ տեղեկագրով՝ Եզրկատոսի առաջնորդ զերա. Մեսրոպը արքեպիսկոպոսը՝ որուն դէմ անիւրաւ և զրպարտիչ դատ մի բացուած էր, բոլորովին կարգաբանայ և իրաւունքը կը յայտնուի առաջի աշխարհի. հետեւեալ Նապոլի Սրբազնութեան արժանաւոր յարգը և համարումը կը կրկնապատկուի առաջի Ազգին: Տարակոյս չունիմք թէ մեզի հետ՝ բոլոր ազգասէր և արգարասէր անձինք պիտի ուրախանան անմիջութեան և իրաւանց յաղթութեանը վերայ, թէ պէտէ զինի բազմատեսակ զոհողութեանց, որոց դրժքաղաբար ենթակայ եղան եզրկատոսի մեր ազգային, ինչպէս նաև անոնց սիրելի Լաւնորդը:

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Առ ամենապատիւ սրբազան Պատրիարք, նախագահ ազգային Վարչութեան:

Ազգային Վարչութեան քաղաքական ժողովոյ որոշմամբ ներկայ տարւոյ Մայիսի 27 թուականաւ ձեռնարկ ամենապատուութեան հրամանագիր մը ստացանք, որով հինգ անգամի բաղիսցելու յանձնարարութիւն մը կը դրուէր, և անցեալ 1870 տարւոյն Յունիս ամիսը Ազգային Վարչութեան Վեճի զերա. Մեսրոպը եպիսկոպոսի և Երուսաղէմայ միաբան արժաւ. Կատուածատուր վարդապետի մէջ տեղի ունեցած վեճին պատճառները քննելով և խմանալով ըստ այնմ տեղեկագիր մը շինելու և ազգային Վարչութեան հաղորդելու հրահանգը զրուած էր մեզ:

Վերջիւս հրամանագրոյն համեմատ ներկայ տեղեկագիրը ստորագրողքս՝ յանձնարարեմք կազմելով Վարչութիւնը որով Լիւթերանիական եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ ընդ ամենը վեց նիստ ունեցաւ. որոնց մէջ եղած քննութեանց արդիւնքը կը փութայ ազգային Վարչութեան տեղեկագրելու հետեւեալ կերպով:

Նիստ Ա.

Յանձնարարութեան նախ իւր ատենակցութեան ատենադպիրը ընտրեց, և ապա յիշեալ վեճին վերաբերեալ բոլոր այն դրութիւնները զորս տարուան մէջ մէջ թէ՛ Ազգ. ստորագրողքն և թէ՛ Երուսաղէմայ ազգային Վարչութիւնը ընդունած լինելով այս անգամ իրեն խմատարարութեանը յանձնած էր, ամենքն ալ մի առ մի և ուշի ուշով կարողաց և քննեց և խորաքննչութիւն պարունակութեանցը համեմատ չորս տեսակի բաժնեց զանոնք:

Տեսակ Ա. Երուսաղէմայ փոխանորդ Խորեն և Երուսաղէմայ միաբան Կատուածատուր վարդապետներուն և Երուսաղէմայ Պատրիարքին զորութիւնները, որոնց ամենքն ալ զատ զատ բողոքներ են առ ազգային Վարչութիւնն Կ. Պօլսոյ ընդդէմ Մեսրոպը եպիսկոպոսի:

Խորեն վարդապետը կը զանգատի Մեսրոպը եպիսկոպոսին որ Երուսաղէմայ գործակատար Ատուածատուր վարդապետը Եզրկատոսի ազգային առաջնորդարանէն անարգանք արտաբանած է:

Ատուածատուր վարդապետը կը զանգատի Մեսրոպը եպիսկոպոսին որ Եզրկատոսի մէջ առաջնորդ ըլլալու համար զապանարար հանրազորութիւններ շինելով ժողովուրդոց ստորագրել կուտայ, թէ Երուսաղէմայ Աթոռոյն իւրաւունքները խախտել կուզէ. և արդէն Եզրկատոսի և Ազգ. ստորագրողքն մէջ Երուսաղէմայ սեպականութիւն էր զած կառավարական խնդիրը (որ որոշուած և լուծուած է) նորէն զրգուել կուզէ, թէ տեղւոյն ճապին ձեռք առնել կը շարժարէ, կալուածոց տուեմանները և բանալիները ձեռքէն տանելու զիտմամբ:

Երուսաղէմայ Պատրիարքը կը զանգատի Մեսրոպը և եպիսկոպոսին, որ Լիւթերան, խորագրով, ստախոս, առաջնայն և մարդասպանաց ընկեր կաշխուղ որ տաան և մէկ

դոյն՝ Վրան կողմանէ ազգային պատրիարքարանին ազգարարութիւն մի չէ եղած թէ՛ «զինուոր կուգէք տալ թէ անոր փոխարէն դրամական հատուցումը նախապատիւ կը համարուի»։ Խորհրդէք, խորհրդակցեցէք և ձեր կամբը իմացուցէք մեզ՝։ Յորհափ որ, կը սեմք, այսպիսի հրամանագիր մի չէ եկած ՚ի Պատրիարքարանի, Կ. Պօլսոյ ազգային ընդհանուր ժողովոյն զինուորատուութեան որոշումը՝ եթէ ըլլայ անգամ, չեղած և ընդունայն կը համարուի ։ Վրան զի Վ. Վրանը միայն Հայ ժողովրդեան զինուորատուութեան առաջարկութիւնը չկրնար ընդունել, մանաւանդ որ երեսփոխանական ընդհանուր ժողովը՝ լսած նուազ նայելով, զինուորատուութեան պարզ աղբրատ գիր մի պիտի չմատուցանէ ահաբեկանք, այլև պայմաններ ևս պիտի պահանջէ, այսինքն դատ զօրադնդեր Հայ զինուորացի համար, դուցէ և իրենց հայրենի երկրիւն շատ չհեռանալը և այլն և այլն ։

Եւ հարկ է անշուշտ պայմաններ յարակցիլու զինուորատուութեան առաջարկութեանը. քանզի առանց անոնց, զինուորատուութիւնը շատ փաստակար կը ըլլայ Հայոց համար ։ Եթէ տէրութիւնը՝ յիշեալ պայմանները ընդունի, տարակոյս չկայ թէ Հայոց զինուորատուութիւնը օգտակար կը ըլլայ ազգին և մեծ դարման կը մատուցանէ Հայաստանի Հայ ժողովրդոց կրած հարստահարութեանցը. բայց ինչպէս վերը ըսինք, անկարելի է որ Վ. Վրանը Հայոց զինուորատուութեան խնդիրը և մանաւանդ անոր յարակցի պայմանները՝ որ պիտի առաջարկուին, ընդունի ։

Ինչո՞ւ. վասնզի օսմանեան հայտերական կառավարութիւնը մինչև ցայսօր տակաւին որոշում մի չէ քննած զինուոր առնուլ իւր ոչ մահմեական ժողովրդաներէն. հետեւաբար միայն Հայոց զինուորատուութիւնը անշուշտ պիտի չընդունի ։ Եւ որովհետև զինուորատուութիւնը՝ քաղաքային մեծ ու կարեւոր խնդիր մըն է, հարկաւ տէրութիւնը անոր վրայօք մանրամասն քննութիւններ և վիճաբանութիւններ պիտի ընէ եթէ այսպիսի որոշում մի ընելու կամք ունենայ, նմանապէս նոյն որոշման գործադրութեան պայմանները՝ հարկաւ ինքը պիտի ընէ, և որոնք անշուշտ միօրինակ և հաւասար պիտի ըլլան բոլոր իւր մահմեական ժողովրդոց համար. այսինքն Յուդայ, Հայոց, կաթոլիկ Հայոց, բողոքական Հայոց և Հրէից համար ։

Սեր այս ամեն աստիճանէն կը տեսնուի, թէ Կ. Պօլսոյ ազգային ընդհանուր ժողովոյն մէջ զինուորատուութեան և անոր պայմանաց նկատմամբ եղած վիճաբանութիւնները բոլորովին անտեղի են և զուր տեղը ժամանակ անցնել է ։ Ազգ ազգային լրագրաց ամեն մէկը իւր կարծիքը յայտնած ըլլալով այս ծանր խնդրոյն նկատմամբ, մեք ևս հարկ համարեցինք մեր կարծիքը հրատարակել, որուն հիմնաւոր կամահիմն ըլլալը ժամանակը շուտով պիտի յայտնէ ։

Կ. Պօլսոյ Օրգինիլ Թերթին մէջ Տիփիսէն Հոկ. 19 ամսամով գրուած հետեւալ ազգօգուտ նամակը կը կարգադրէ ։

• • • Խմբագիր ։

«Սիջոցք դեսպանատան Կ. Պօլսոյ և պաշտօնէի ներքին գործոց Խուսայ» վեհափառ կաթողիկոսն ընդունեց սիրով ձեր և այլոց խնդիրը վասն նպատահաւորութեան ՚ի շինութիւն եկեղեցւոյ Սամաթիոյ յայտնի կողմանս՝ ՚ի Խուսաստան, և պատասխանադրեց մի եկեղեցական նպատահաւոր տաքել ։ Ուստի կը փութամ առանձին և բարեկամաբար դրնէ Ձեզ, որպէսզի ջան ի գործ արկեալ փութայեք կարգել տալ և յղել զմեզ «բարեբարոյ, ճարտասան, հմուտ և ատենաբան եկեղեցական, հոգ չէ թէ ի քահանայիցեկամ ի վարդապետաց լինի» միայն թէ համակրութեան արժանի կարողանայ հանդիսանալ ըստ ամենայնի, և ամենայն տեղ աղբու քարոզներ խօսել իմանայ, որով նպատահաւորութիւնը խիստ բաղմարդէն կարող է լինել շնորհիւ վեհա. կաթողիկոսի՝ նորին օրհնութեան և յորդորանաց կոնդակն ևս յայտնապէս ի ձեռին ունենալով ։

«Բարեբարոյ և Սամաթիայ» որ այսպիսի միջոցի մէջ՝ Ազգիւն ընդհանուր Հայրապետն այն տեղացի է, ուրեմն և իւր իւր հայրենիք՝ բնականաբար պիտի սիրէ իւրովսան և սրբան շրջապատող միջոցները կը ներեն՝ օգնել այս ձեռնարկութեանս բաղմարդաւոր դիւանաւորութեան, մանաւանդ զի Սամաթիայն անցեալ սիրադործ յիշատակօքն և ազգօգուտ հաս-

տատութեամբք և ընկերութեամբք արժանի ևս է կարեկցութեան և նպատուի մեղադրեց, որպէսզի և ի ներկայն և յապառնին արժանապէս յաջողի սոյն. պիտի անմահ գործովք յարատեւ և մեր բաղմարդաւոր հայրենեաց՝ Հայաստանի ջերմեանդ» (եռան, դուն) և անձնանուէր որդիս պատրաստել ։

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան և վաւերացման վրայօք Կ. Պօլսոյ Փաշալիքը՝ իւր թերթին մէջ որ ՚ի 20 Նոյեմբերի, այսպէս կը գրէ ։

Կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընտրութեան և ազգովին վաւերացման գործողութիւններն աւարտած ըլլալով՝ այս շաբթու Պատրիարքարանն ի պաշտօնէ ծանոյց Բարձրագոյն Վրան, և անոր հաստատութեան կայսերական հրովարտակն խնդրեց ։

Նորընտրի կաթողիկոսին օծման հանդէսը ամսոյս 28-ին կ'ընդհատէ օրը պիտի կատարուի Սոյ մէջ ։

Կիլիկիոյ ազգայնոց մէկ մասը այս ընտրութեան հակառակ, և Նիկիալոյսի կուսակցի ըլլալով, սաստիկ խռովեր են, և կըսուի թէ՛ դեռա. Սիմէօն եւ պիսկոպոս բաւական նեղութիւն կրեր է և կը կրէ ։ Եւրոպայէ մէջ քաշուած հեռագիր մը, եթէ ստույգ է, Սիմէօն եպիսկոպոս ձեռք ալ կրեր է, կըսէ, Նիկիալոյսի կուսակցաց կողմանէ ։

Կըստուգեմք թէ՛ նորընտրի կաթողիկոսին անուան յիշատակութիւնը Կիլիկիոյ եկեղեցեաց մէջ սկսուել է, առանց սպասելու ընդհանուր ժողովոյ վաւերացման գործողութեան ։

Ահա այս կերպով լուծուած կը համարուի Կիլիկիոյ կաթողիկոսական խնդիրն, եթէ՛ Կիլիկիոյ վիճակէն և սուրբ Եւփրատէն դժուարութիւններ ու արդեւքներ դուրս չդնեն ։

Հետեւեալ նամակը արժան կը համարուի հրատարակել ըստ խնդրոյ անոր հեղինակին ։

Յարգւոյ Խմբագիր Արշալուստոյ,

Սեղանները ճանապարհորդութեանս պատճառաւ Սյունի հանգիստով պատիւ ունեցայ տեղոյն ազգային երկրեւ վարձարանին այց ելանել. ուրախացայ նըկատելով վարձարանին բարեկարգութիւնը, և քառասուն չափ ուսանողաց յառաջակամ ընթացքը և աշխոյժը ։ Սոսկին կարգի աշակերտաց աւանդուած դասերն էին՝ քրեականութիւն, համաձայնութեան մասերը, Հայոց պատմութիւն, Թուրքանութիւն և ուրիշ մի քանի օգտակար դասեր ։ Աշակերտք՝ փոքրիկ հարցափորձիկ գիտելի որ զգալի կ'ըլլայ յառաջադիմած էին վերալինեալ ուսմանց մէջ, շնորհիւ վարձարանին դասատու Պարտիզակցի պարոն Նիկողայոս Սթանասեանի ։

Մեզ արուած անդեկութեանց համամասն նոյն պատուարժան անձը հաղիւ ծամէ ՚ի վեր կը դասախօսէ եղեր յիշեալ վարձարանին մէջ. սակայն իւր փութաշնուութեամբը և անխնայ աշխատութեամբը յաջողէր և զգալի կերպիւ յառաջանել աշակերտները իրենց դասուն մէջ, որով ընդհանուր այսօրեայ համակրութիւնը դրոտած է. ուստի մեր խորհիւ շնորհակալութիւնը հրատարակաւ մատուցանելով յիշեալ դասատուին, կը փախարիմք որ յարատեւ այն ծանր և միանգամայն քաղցր պաշտօնին մէջ յոգնուող զին ։

Խնդրելով, յարգւոյ Խմբագիր, որ բարեհաճէք սոյն երկուսը գրութիւն ձեր պատուական լրագրի միջոցաւ հրատարակել,

Մամ յարգանքօք

Զմրաւիւր, 1 Գեղա. 1871 ։

Մ. Սիմէօնեան ։

Գաւառական հարստահարութեանց քննութեան Զանձաժողովոյն տեղեկագիրը՝ հետեւեալ յօդուածով կը վերջանայ ։

Գաւառական ազգային վարչութեան Վիճակին դարման ։

1. Սահմանադրութիւնը անմիջապէս գործադրել տալ ընդհանուր դաւառաց մէջ ։

2. Սահմանադրապէս կազմաւորուած ազգային վարչութիւնները տեղական կառավարութեց յարկել և անոնց միջնորդութիւնն ընդունել տալ ։

3. Առաջնորդներ հասցնել, զի յաջողակները խիստ հազուադիւս են ։

4. Առաջնորդութիւնը քահանայական դասուն սլ վերածելու գործիւնն ընդունիլ. այս կերպով ընտրելեաց ցանկը ոչ միայն աւելի ընդարձակուած կը ըլլայ, այլև ազգային գործոց և վարչութեան հմուտ և բանիւրուն անձինք՝ որոնք ամառի կեանքէն խոյս կուտան, քահանայական աստիճանաւ այդ պաշտօնը

կրնան ըստանձնել, ինչպէս որ տեղտեղ արդէն քահանայ առաջնորդներ կան ։ Այսպիսի վիճակաց մէջ Նախկինպոս պիտի ըլլայ միշտ, ինչպէս է՝ արդէն, հոյեւոր դէտ, հոյիւ և տեսուչ դաւառին ։

5. Առաջնորդական վիճակաց բաժանման խնդիրը կարգադրել, արդի վիճակը խիստ աղաւաղեալ է, և շատ անպատեհ, մանաւանդ վիճակի զրուցիւնն հաստատուելէն ՚ի վեր ։

6. Արքեպիսկոպոսարաններու մէջ Վաթիւ քեահ հաստիութիւն և օրինաւոր դիւան հաստատել, որոնք երբեք չեն տեսնուած դաւառաց մէջ ։

7. Այս դարմաններուն քով կը յաւելումք ուրիշ ամենահարկաւոր դարման մ'ալ որ ամենուս ծանօթ է, այն է Գաւառական-Երան Զաւաթական-Կարգադրութիւնը ։

Գաւառներէն եկած հանրագրերն ուշի ուշով քննողն՝ անհնար է որ առաջին մատուցիւնն այս չըլլայ թէ՛ տղի առութիւնն է զլրաւոր պատճառ ամենայն չարեաց ։

Արգարե կաւառներ կան, ինչպէս են Վիւրտիս տանի սահմանները, որ իրենց կենաց, ընչից և պատուոյ անապահով վիճակին մէջ ինչպէս պիտի կրնան այս կենսանորոգ միջոցին գիլիլ ։

Թերեւս այն կողմերը աղաւ ըլլան այն պատասխանատուութեան, որ ունին մնացեալ ամենայն դաւառայինք ։ Սակայն Զանձաժողովս կը նկատէ թէ նոյն իսկ այն դաւառաց մէջ յաջողակ և բանիւրուն առջնորդք և ազգային վարչութիւնք՝ կ'երոնական վարչութեանէն պաշտպանուելով կրնան մեծ ծառայութիւն մատուցանել դաստիարակութեան ։ Կեդրոնական Վարչութեանէն պաշտպանուելով կրնանք, վասնզի տղիսութիւնը այնքան բերաւոր խոջնդաններ կրնայ յարուցանել լուսաւորութիւն տարածել ուղղով վարչութեան մը դէմ, որ առանց կ'երոնական վարչութեան պաշտպանութեան՝ շատ դժուար է դաստիարակութեան ծաւալումն այն դաւառաց մէջ, որոնք մինչև ցարդ զուրկ են անիւ ։

Բայց թէ ինչպէս և ինչ հնարաւոր միջոցներ ի գործ դնել պէտք է դաստիարակութեան ծաւալման համար, այս մեծ խնդիրը ազգային խողովոյ և կամ այս մասին յատուկ կազմաւոր Զանձաժողովի մը գործ է ։ Զանձաժողովս սա գիտողութիւնը միայն կրնայ կայացնէ թէ՛ մէկ քանի դաւառաց մէջ վերջին անգամ ձեռք առնուած միջոցները բուն ազգային դաստիարակութեան նախնական ընթացքի հիմնական յատկագիր մը պէտք է, առհասարակ բոլոր հայաբնակ դիւօրեկց մէջ ուսանելու հարկաւոր և դիւրաւ աւանդելի, և իւրաքանչիւր դաստի մէջ դառնուած վանքերն ալ անկարող դիւօրեկց օժանդակ ըլլալու վիճակի մէջ պէտք է գրուին ։

Վերջաբան եւ առաջարկութիւնք ։

Գաւառացւոց վիճակը քննելու և դարմանը խնդրելու հոգը առաջին անգամէ որ ձեռք կառնու ազգային ընդհանուր ժողովդ. և տարակոյս չկայ թէ պիտի ժամանէ իւր բաղձացած նպատակին, անվերջ յարապիտ-Երան Զանց ։

Հանից յարատեւութիւնը, զերծ ամեն տեսակ վրդապիւմներէ՝ որ վերջին տասնամայ ընթացքը պաշարած էին, մեծ պէտք մ'է ազգին թէ՛ այս և թէ՛ միւս ամեն կենսական խնդրոց մէջ ։

Այս ջանքերը կանոնաւորելու և արդիւնաւորելու խնդիրն ալ միշտ ուշադրութեան առնուլ հարկ է, այս մասին ազգային ընդհանուր ժողովդ միայն ձեռնահաս է. և Զանձաժողովս կը փութայ իւր քննութեան մէջ նկատել քանի մը սարկաւորական խնդիրներ համար առաջարկել, որ ընդհանուր ժողովդ ուշադրութեան առնու զանոնք, կամ Զանձաժողովներու միջոցաւ քննէ, և ասոնք են ։

1. Ազգայնոց Երան-Զանց վիճակը ։ Ամեն ատեն այս վիճակը ըստ արժանւոյն քննելու և վիճակագրելու պէտքը Զանձաժողովս զգալի կերպով կը տեսնէ ։

2. Նիկիալոյսի պաշտօնէի վիճակը ։ Այս մասին պիտոյք խիստ ձեռք է, բաղմարդի դիւրեր ու քաղաքներ ալ զուրկ են ճշմարիտ վարդապետութեան, որուն շնորհը թերեւ կ'իսպաղարձնելու ալ հասնի ։

3. Գաւառական-Երան վիճակը, որուն վրայ արդէն խօսուեցաւ ։

4. Ազգային սպարաժոյց վիճակը ։ Եկեղեցիք, վանքոյք և ամենայն կալուածք և այլն, ընդհանուր արձանագրութեան պնդելու և ապահովելու պէտքը

այնչափ ստիպողական դարձած է, որ ամեն մէկ ժա-
մու կորուստն անգամանակ է :

Հանձնաժողովն ներկայ տեղեկագիրը մատուցանե-
լով ազգային ընդհանուր ժողովոյդ, կառաջարկէ որ
ժողովոյդ դիտողութիւններով հանդերձ յանձնուի
ազգային վարչութեան, որ բարեխնամ կառավարու-
թեան ուշադրութեանը ներկայացնելով՝ պարտու-
պատաճ տնօրէնութիւնը խնդրէ :

Ղալաթիա, 8 Հոկտեմբեր 1871 :

Յարգոյ խմբագիր,

Երախտագիտութեան զգացումը նուիրական պարտք
կըզնէ վրաս իմ խորին չորհրդակալութիւնս հրապարա-
կաւ մա տուցանել առ մեծա . տօթթէօր Պօլոս Կոստան-
դեան, որ իմ վտանգուոր հիւանդութիւնս կատարելա-
պէս բուժելու յաջողեցաւ, անձանձիր երկու ամիս խնա-
մեւով զիս, այն ալ ձրի : Հիւանդութիւն չի . որ ըստա-
սից խորհրդակից բժշկաց, անյուսալի էր յապարհնումս :
Ուստի յիշեալ մեծա . տօթթէօրին մարդասիրական այս
չնորհր ընդունելով, կըրիւթամ յայտնել նմա իմ չնօր-
հատարաւ զգացմունքս :

Խնդրեմ, յարգոյ Տէր, հաճոյքէ երկող զրոթեանս
անկիւն մի չորհրէլ պատուական Աշխարհոյ մէջ :

Ի Զմիւռնիա, 30 Նոյեմբեր 1871 : Մնամ հայրն
Ռ. Կ.

ՅԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Զմիւռնիա, 4 Գեկտեմբեր :

Մահմետականները չորեքշաբթի օրէն սկսեալ
Պայրամի տօնախմբութիւնը կատարեցին սովորական
հանդիսիւ և բարեկարգութեամբ :

—Յորդ անձրեւները դրեթէ ամիս մի տիրելէ և
ամեն տեղ քիչ կամ շատ քիչս պատճառելէ ետե .
վերջապէս հիւսիսային չոր և ցուրտ օդը կըտիրէ
այժմ արևափայլ օրերով . բայց ցուրտը միշտ սաս-
տիկ է և փողպէ ջրերը սկսան սառիլ :

—Իզմիրի վաճառականները այնչաւ շարժու ա-
ղերսաղիր մի յուզարկեցին բարձրա . Մեծ—Լպար-
դոսին, գահպատելով ընդդէմ քաղաքիս թէլէկրաֆին
անկանոնութեանց, յապաղութեանց և ընդհատու-
թեանցը : Այս անկանոնութիւնները շատ տարինիւ
'ի վեր կըտեսն առանց անոնց պատճառները իմաց-
ուելու, գրուած է յիշեալ աղերսագրոյն մէջ . որուն
ներքէ 150 վաճառականաց ստորագրութիւնք կան :

—Բաղաքիս Հէլէնական հիւպատոս քիր Սաբօ-
բուլոս՝ միենայն պաշտօնի 'ի Ռուշնուք պիտի եր-
թայ, և Ռուշնուքի հրապատուը՝ միենայն պաշտօնի
'ի քաղաքս պիտի դայ :

—Անցեալ շաբթու 'ի Պատրիարքարանն Հունաց
'ի Կ. Պօլոս, մեծ ժողով մի եղաւ 'ի ներկայութեան
Ս. Սինօքին և ազգային աշխարհական խորհրդոյն :
Այս ժողովոյն նպատակն էր, կայսերական կառավա-
րութեան օրինակին հետեւելով, խնայութիւնները
նեւ յազգային ծախս Պատրիարքարանին, Կ. Պօլոս
'ի Նիօօլոս լրագիրը կըսէ թէ լրածնուս նայելով յիշ-
եալ ժողովոյն մէջ որոշուեցաւ ընդհանրապէս, որ
տրուած զանազան թոշակներէն հարիւրին 20, 25, 30
և 40 յապաւում մի ըլլայ, համեմատարար թոշակաց
քանակութեանը : Պատրիարքարանի պաշտօնակա-
ներն ևս միենայն խնայողական կարգադրութեան են-
թարկուեցան . ուստի տարին 20,000 զուրուշէն ա-
ւելի վարձք առնողներուն՝ հարուրին 20 իջեցնեն
պիտի . իսկ 20էն մինչև 15,000 տարեկան վարձք
առնողներուն, հարիւրին 15 և 10,000 զուրուշէն
պակաս վարձք ունեցողներուն՝ հարիւրին 10 պիտի
յապաւեն : Բայց յայտնաւ քանի մի պաշտօններ՝ ա-
ւելորդ համարուելով, ջնջուեցան . որպիսի են թրդ-
թակցութեան առաջին քարտուղարի պաշտօնը և աղ-
դային սնտուկին արկղապետի մասնաւոր պաշտօնը :

—Լպարդոսի բարեխնամ լրաշնորդ գերապատիւ
Մեմբուր արքեպիսկոպոսին՝ իւր վիճակէն բացակայ
դառնուելուն պատճառաւ, Գահիրէի խորհրդանա աղ-
դային վարժարանն ևս զոցուեր է : Այս դժբաղդ
առթիւ, երբորդ յօդուած մըն ալ ընկալաք նոյն
մայրաքաղաքին ազգային վարչութեանէն, որ դառն
դանդաղներ և մեղադրանք կըտարունակէ ընդդէմ
Կ. Պօլոսի ամենա . սրբազան Պատրիարքին :

Բայց յիշեալ արժանայարդ վարչութիւնը՝ իւր
օրտին իրաւացի ցաւը յայտնելու ժամանակ, շատ

կծու խօսքեր ևս յաւելցուցեր է ընդդէմ 'Լորին
Սրբաշնութեան, անոր համար զանց ըրինք առայժմ
նոյն յօդուածոյն հրատարակութիւնը :

—Ս. Լպարդոսի միաբան արժանա . 'Կիւսէս
ծայրագոյն վարդապետը՝ յաղիպտոս գացեր է . բայց
ինչ պատճառաւ ըլլալը յայտնի չէ :

—Կըհաստատեն թէ հանդուցեալ Լուի—Ֆիլիք
թագաւորին սրէիքը . այսինքն Օմալի դուքսը և
ժուանվիլի իշխանը, իբրեւ երեսփոխան՝ ներկայ պի-
տի գտնուին 'Կաղղոյ ազգային ժողովոյն մէջ :

—Կայսերական հրովարտակաւ . թանգանթարանի
ընդհանուր տեսչութիւնը՝ պատերազմի պաշտօնէին
վարչութեան ներքէ դրուեցաւ, և թնդանթարանի
նախորդ վերատեսուչ վսեմա . Սուստաֆա փաշան՝
ծովային զօրութեանց պաշտօնեայ անուանեցաւ :
'Լորին էֆէնտին՝ որ Սեծ—Լպարդոսի խորհրդական
էր, պատերազմի պաշտօնատան խորհրդական կար-
դեցաւ և Սեծ—Լպարդոսի խորհրդականի պաշտօնը
Լիէֆիք—Պէյլին յանձնուեցաւ :

—Վսեմա . Սատրք փաշան՝ ելեմտից պաշտօնա-
տան տեսչութեանէն հրաժարելով, նոյն պաշտօնատան
խորհրդական վսեմա . Լուսուֆ—Պէյլը՝ ելեմտից տե-
սուչ կարդեցաւ . իսկ Լրդարութեան բարձրագոյն
առեանին նախագահ բարձրա . Քալիլ Սուստաֆա
փաշան և անուղղակի տրոյ ընդհանուր տեսուչ վսե-
մա . Լհմա վէֆիք էֆէնտին՝ իրենց պաշտօններուն մէջ
հաստատուն կըմնան, թէպէտե փոփոխութեան խօսք
մի պըտեցաւ 'Լոցին վսեմութեանց վրայօք :

—Գաւառները՝ իբրեւ արտաքոյ կարդի կայսերական
զործակալ և քննիչ յուզարկուելու պաշտօնակալները
իրենց վերջին հրահանգները ընկալան, և 'ի մօտ
աւուրս պիտի մեկնին 'ի Կ. Պօլոսի իրենց կարեւոր և
փափուկ պաշտօնը 'ի զործ գնելու :

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Բամպակին գիները Լիւբրուէն հասած յաջող
լրոյ պատճառաւ բարձրանալէ ետեւ դարձեալ իջան :
Սեքենայով մաքրուած նոր հնձոյն բամբակը 480ի
վաճառեցաւ . իսկ չեքրքը 465 զուրուշի :

Վիթինին գիները իջան . և այս շաբթու 175 կո-
ղովի չափ վաճառեցաւ 133—132 զուրուշի չէֆին հա-
սարակ ապրանքը : իսկ Գաւահիսարի ընտիր ապ-
րանքը 135 զուրուշ կարժէ :

Ոչխարի բուրդը կուղուի, այսօրուան արժէքը 440
զուրուշ է կենդինարը :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Յարգոյ տեր,

Գրութեան տիկիները, Երիտասարդ Տնտեսները
էս Սեն վիենան տը Բօլ ընկերութեան անդամները
պատիւ կընամարին իրենց՝ ծանուցանել ձեզ քէ վա-
ճառանոց (պագար) մի 'ի նպատակ աղքատաց պիտի
բացուի ներկայ ամսոյս 7—19ին, և կաղաւթն գնե՛լ
ձեր առատաձեռն գործակցութիւնը մատուցանել այս
բարեգործութեան :

Պագարը պիտի բացուի այրի մատամ Լօխենիին
տունը ևս վաճառումները պիտի սկսին կեսօրէն ետե-
ւումը 1էն մինչեւ գիշերուան 11ին, ըստ Ֆրանկաց :
Իգմէր, 2—14 Գեկտեմբերի 1871 :

ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՅՑ
1872

Արամեան տարեցոյց մեծ է փոքր, Օրացոյց ժո-
ղովրդական, Օրացոյց Երուսաղէմի, Օրացոյց Տիւր-
քից, Գաղամիա Գաճաճեան և Գաղամիա Տիւրքից :
Ասոնք բաժանաբ գինեթով կըծախսին Պ. Հ. Թահ-
վերիեանի գրատունը սուրբ Ստեփաննոս եկեղեցոյ
դիմացը :

ԵՐԵՒ ՀՐԱՅՍՆԱԿԱՐԳ

Աղիքաւոր Տիմալի այս ձեռաքրքրաշարժ պատ-
մական վկայ՝ որ երեք հատորէ բաղկացաւ է 'ի գաղ-
ղիարենէ աշխարհաբար հայերէնի կըբարգմանուի
աշխատասիրութեամբ պարոն Մ. Մամուրեան պատ-
ուելոյն ևս հետգնեսէ հատոր առ հատոր կընրատա-
րակուի 'ի Տնտեսան տպարանն քաղաքիս :

Առաջին հատորը՝ որ ուրաւաւ 270 էրեսէ բաղկաց-
եալ է, արդեն 'ի յոյս ընծայուեցաւ : Ամբողջ գործոյն

բաժանորդութեան գինն՝ 40 դուրուշ է կանխիկ վճա-
րելի . իսկ իւրաքանչիւր հատորը 15 դուրուշ :

Մեծ շտեմարան տեսակ տեսակ բարդերու՝ պարա-
նոցի ևս կրնասի գանազան փոքրիկ պոխճաներ ևս ու-
րիշ մանր բաներ բանելու համար, որոնք նոր հասած
են Եւրոպայէն ևս խիստ ջափաւոր գինեթով կըծախ-
սին : Այս շտեմարանը կըգտնուի Ֆրանկաց քաղը
Լագարիստ կրօնաւորաց եկեղեցոյն անցքին մէջ :

ՀԻՒՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

ԴԵՂԱՅՏՔ ՀԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

Մարդոյս ջղային գրութեան (ֆիլէթ) շատ յօդնած ըլլալը
սոսկալի ախտ մըն է և ջիղերուն ամենափոքրիկ շարժումը կամ զըր-
գըռութիւնը վշտալի է յոյժ . վստի զի ո՛ր դանելու է անոր գե-
ղը : — Միակ դեղը այս է . քիչ խմել գինի, գարեջուր, և ոգե-
ւոյն ըմպելիք . և աւելի աղէկ կըլլայ որ բուրբոյին հետեանաւ ա-
ննցմէ, և ամենին շիտ . նմանապէս խաշվէ մի խմր, և անո՛ր
տեղ թեթեւ թէյով (չայ) դո՛հ եղիք : Կարելի եղածին չափ ժա-
բուր օր ծծէ ամեն գիշեր իմ դեղահաստերէս երեք կամ չորս հառ
կըլէ շատ միս կեր և համեմունք (սոլոն) : Հետէ կեցեր : Եթէ
այս օգտակար կանոնները ճշգրութեամբ 'ի գործ գնելու ըլլաս,
միտքդ շուտով պիտի հանգստանայ, մարմնդ աւողջ պիտի ըլլայ և
պիտի մոռնաս թէ ջղաց շարժումն ունեցար :

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԻ ԵՐԿԱՄԱՆՑ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մէջ
թէ կըզնալը չափէն աւելի ջրալից կըլլան կամ բուսական շեն ըլ-
լար, թէ բարը կամ աւաղը երկկանց կը հանին կամ թէ ա-
ննց մէջ ցաւեր կը զոյանան մէջքին համապատասխանած մասը : Այս
ամեն հիւանդութեանց ժամանակը պէտք է Հոլլուէի դեղահաստե-
րը ամուրէ տպեալ հրահանգաց համեմատ և անոր սակցանիւթը ըն-
դէլ երկկանց վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը : Այս
դարմանը անմիջական օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ, այնինչ ու-
րիշ դեղերը զոր տեղը գործածուած պիտի ըլլան :

ՍՏԱՌԳՈՒՄ ԱՐՈՒՄԻԼԸ

Ո՛ր և է գեղ մի չկրնար ստամոյքի գորութիւնը նորոգել և
աղէկցնել զայն շուտով՝ ինչպէս այս դեղահաստերը որոնք անբարե-
խառնութեան կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ բուր թըթ-
ոսութիւն կըվսեն և կը հասնին 'ի լեարդ (հեթ ձեռք) : Ե-
րուն գործողութիւնը կը կարգադրեն . ջիղերու աստիճան ձգտման
(սոլոն)՝ դեպքերու մէջ սքանչելի ներգործութիւն մի ունի և լեղրի
ու ստամոյքի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բժշկէ :

ԲՈՐԲՈՒՄԻ ԹՈՒԲԵՐԱԼԻՑ (դոնէ) ՀԱԶ ԵՒ
ՀԱՐՈՒՄԻԼՍ

Հնչաւութեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութիւնը
ամեն ախտէն աւելի յաճախ կը պատահի և երբեմն աւելի վտան-
գաւոր է : Ասոնց գործողութեանց անկարգ ընթացքին աւաղին նը-
շաները կրնան միշտ կարգադրուիլ Հոլլուէի հաշակաւոր դեղա-
հաստից միջոցաւ : Ասոնք շուտով կը դարմանն արեան ո՛ր և է աւ-
ժամանակաց անշարժութիւնը, կը թեթեւցեն խցուած շնչերակնե-
րը, կը բարեխառնեն շնչաւութեան աստիճան արագութիւնը և կա-
նողութիւն կուտան շնչափողին ու թորերուն դիւրութեամբ ու կա-
նաւորապէս գործելու : Այս դեղահաստերը՝ իրենց մաքրողական
օրութեամբ կը սրեն արեւն ամեն աղտոգորութիւններէն, և այս
պատճառաւ կը զօրացնեն զգրութիւնը (ֆիլէթ) ընդդէմ ծիւրա-
կան ախտի, շնչարգելութեան, և ուրիշ թորային տկարութեանց :

ՏԿԱՐԱՑԵԱԼ ՄԱՐԳԻՆԱՅԻՆ ԲԱՂԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տկարութեան, թուրութեան և ջղացաւութեան դեպքերու՝
մէջ, որոնք ո՛ր և է ընկան կամ գերեմական շափաղանցութեան յա-
սած եկած են, այս դեղահաստից ալայլիշ և նորոգիչ ներգործու-
թիւնը մեծապէս օգտակար է . քանզի մաքրողութիւնը կը վերահա-
տառէ, ամբողջ ամեն հիւանդութեանց կը կանխանորէ, ջղային
գրութիւնը կը զօրացնէ, հիւանդին միտքը կը յարգաբէ և վերջա-
պէս աւողջութիւնը ձեւը կը բերէ :

Հոլլուէի դեղահաստերը ամենն օգտակար դեղերն են հե-
տեալ հիւանդութեանց համար :

Հնչաղիւթութիւն, Յօղացաւութիւն, Թորացաւութիւն,
Մախոյին ախտ, Տեսաւեսութիւն, Զուր օրովայնի,
Խիթ (սոնէ), Զրգողութիւն, Միկարգելութիւն,
Հարբուղի, Անմարողութիւն, Բարբարոն,
Ծիրակաւ ախտ, Գաւուր, Լիտր ընդբաց,
Թանշ (սոնալի), Բարբարոն սրտի, Անկանոնութիւնը կա-
խոյլ պարանոցի, Բար կամ խիճ միջա- նանց,
Վերնոտութիւն, Նոցի, Մորթային հիւանդու-
լեղրի հիւանդութիւնը Գլխացաւութիւն, Թիւնք,
Փողացաւ, Լիտր ընթացաւ, Խցաղութիւնը :

Գիտե՛լ արժան է որ տպեալ հրահանգներ կան ամեն լեղրու-
որցմէ մէկ հատ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփին մէջ 'ի տեղ վ
կաթիւն հիւանդաց, ամեն պարագայից մէջ :

Այս դեղահաստերը, որ կը շնեւին Հոլլուէի բժշկին անձնա-
կան վերատեսչութեամբ, կը վաճախն իւր գործարանը 'ի Լիւ-
սոն, Սթրէնտ Կոլուած Թաղը Թիւ 234, 'ի դին 1 և 1 ուղէս
շրջին 2 3/4 և 4 1/2 շրջին տուփը, ըստ մեծութեան տիպի :

ԽՄԻՐԱԳԼՐ—ՄԻՐ ԼՐԱԳՐՈՅ, Գ. Կ. ՊԱՆԿԱՐԵԱՆ :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ